

ธรรมานุศาสน์

เพื่อให้ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาและส่งเสริมให้กำลังพล ทอ. มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ

ฤกษ์งาม ยามดี

ความเชื่อเรื่องฤกษ์ยามดีของคนไทย มีมาตั้งแต่สมัยปู่ ย่า ตา ยาย ในการจะดำเนินการงานสิ่งใด จะต้องมีการดูฤกษ์ก่อนทุกครั้งไป คำว่า "ฤกษ์" แปลว่า การมองดู การตรวจการพิจารณาดูคราวที่เหมาะสม เวลาที่เหมาะสม จังหวะที่เหมาะสม แก่การประกอบกิจการงานที่เป็นมงคลนั้น ๆ หมายความว่า ก่อนที่คนเราจะประกอบกิจการงานที่เป็นมงคลอย่างใดอย่างหนึ่ง สมควรจะต้องพินิจพิจารณาเลือกหากำหนดวันเวลาที่เหมาะสม แก่การประกอบพิธีมงคลนั้น ๆ โดยไม่รีบด่วนจนเกินไป จนกระทั่งเตรียมอะไรไม่ทัน และโดยไม่ล่าช้าจนเกินไป จนกระทั่งเกิดความเบื่อหน่ายที่จะเฝ้ารอคอยวันเวลาที่เป็นฤกษ์ดี

ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๖ ให้คำนิยามไว้ว่า "การกำหนดวัน ยาม ฤกษ์ ราศี ดีดี ของแต่ละปีเป็นธงชัย อธิปัตติ อุบาทว์ โลกาวินาศ หมายถึง การกำหนดว่า วันไหน ช่วงเวลาใดเป็นเวลาที่ดี และร้ายสำหรับกระทำการมงคลต่าง ๆ"

การพินิจพิจารณาตรวจดูทางได้ทางเสีย การตรวจดูฤกษ์ การหาฤกษ์ หรือ การดูฤกษ์เมื่อพิจารณาดู วัน เวลา สถานที่ บุคคล และสิ่งของเครื่องประกอบกิจการทั้งหลาย โดยถึถ้วกันว่าไม่มีอะไรขาดตกบกพร่อง ไม่มีอะไรขัดข้อง มีสมบรูณ์ดีทุกประการ อย่างนี้แหละเรียกว่า "ฤกษ์งามยามดี" แต่ถ้าเห็นว่ามีอะไรบางอย่าง หรือหลายอย่างยังไม่พร้อมเรียกว่า "ฤกษ์ยังไม่งาม ยามยังไม่ดี" หรือ "ฤกษ์ไม่ดี"

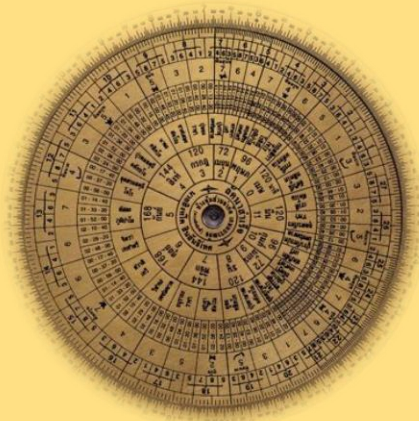
ระเบียบปฏิบัติการหาฤกษ์งามยามดีแบ่งออกเป็น ๒ ชนิด

๑. ฤกษ์งามยามดีทางคติโลก ในทางคติโลก สังคมมนุษย์ส่วนมากนิยมปฏิบัติสืบกันมาว่าวัน เวลาใด ประกอบด้วย ส่วนดี คือ เป็นเดช เป็นศรี เป็นมูละ เป็นอุตสาหะ เป็นมนตรี เป็นราชาฤกษ์ เป็นเทวีฤกษ์ เป็นมหัทธโนฤกษ์ เป็นต้น ส่วนดีเหล่านี้มีมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ และ ประกอบด้วย ส่วนเสีย คือ เป็นอุบาทว์ เป็นโลกาวินาศ เป็นกาลกรรณิ เป็นอริ เป็นมรณะ เป็นวินาศ เป็นต้น เหล่านี้ให้มน้อยที่สุด เท่าที่จะหลีกเลี่ยงได้ พร้อมทั้งท่านอาจารย์ผู้ให้ฤกษ์นั้น ก็เป็นผู้ทรงวิทยาคุณทางโหราศาสตร์ มีชื่อเสียงปรากฏเป็นที่ยอมรับนับถือ

ของมหาชนทั่วไปในท้องถิ่นนั้น วันเวลาฤกษ์เช่นนี้แหละ สังคมมนุษย์เรานิยมยอมรับนับถือ เชื่อได้ด้วยความ
แน่ใจว่า "เป็นฤกษ์งามยามดี" สำหรับประกอบพิธีมงคลนั้น ๆ

๒. ฤกษ์งามยามดีทางคตินธรรม ในทางคตินธรรม คือ ตามคำสอนทางพระพุทธศาสนา สมเด็จพระบรม
ศาสดา สัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสอนพุทธบริษัทเรื่องฤกษ์ เรื่องงามยามดีตามความเป็นจริงไว้ในสุบุพพินธุสูตร
โดยมีใจความว่า "คนเราประพฤติกายสุจริต (คือ ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤติผิดในกาม) ประพฤติ
วจีสุจริต (คือ ไม่พูดปด ไม่พูดส่อเสียด ไม่พูดหยาบค้าย ไม่พูดเพ้อเจ้อเรื่องที่เหลวไหลไร้สาระประโยชน์)
ประพฤติมนโสุจริต (คือไม่โลภอยากได้ของเขาในทางทุจริต ไม่พยายามบ่อนทำลายเขา ไม่เป็นมิฉฉาปฏิฆฐิ
เห็นผิดเป็นชอบ) กล่าวคือ กระทำความดีทางกาย ทางวาจา และทางใจ ในเวลาเช้า สาย บ่าย เย็น เวลาค่ำคืน
หรือ เวลาใดก็ตาม เวลานั้นแหละชื่อว่า "เป็นฤกษ์งามยามดี" สำหรับผู้ทำความดีนั้น"

การถือฤกษ์งามยามดีมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อดี คือเกิดความสบายใจในการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ
โดยไม่ต้องวิตกกังวลห่วงใย และสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ข้อเสีย คือบุคคลที่เชื่อมั่นฤกษ์งามยามดีมากเกินไป
จะทำอะไรก็ต้องรอคอยฤกษ์ เมื่อถึงคราวเหมาะที่ควรทำก็ไม่ทำ เพราะยังไม่ได้ฤกษ์ ผลประโยชน์ที่ควรได้
ก็ไม่ได้ ทำให้เสียไปกับกาลเวลา บุคคลผู้ถือฤกษ์จัด มัวแต่รอคอยฤกษ์ดีอยู่ มักจะทำอะไรไม่ทันเพื่อน
ดังนั้น ควรพิจารณาการดูฤกษ์ให้เหมาะสม จึงจะเรียกได้ว่า "ฤกษ์งามยามดี"

จัดทำโดย : กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
คนอก.จัดกิจกรรมส่งเสริมให้กำลังพลของ ทอ.มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ
ที่มา.. หนังสือระเบียบปฏิบัติของชาวพุทธ โดยพระธรรมวโรดม (บุญมา คุณสมปนโน ป.ธ.๙)